

2014-08-28

Protokoll från Kärnavfallsrådets rådsmöte nr 4/2014

Datum: 28 augusti 2014

Tid: 09.00-16.00

Plats: Karlavägen 100A, Garnisonen, sammanträdesrum Kaptenen

Ledamöter: Carl Reinhold Bråkenhielm (**CRB**), ordförande
Karin Högdahl (**KH**)
Lena Andersson-Skog (**LAS**)
Mats Harms-Ringdahl (**MHR**)
Tuija Hilding-Rydevik (**THR**) närvarande punkterna: 1, 2, 3, 4, 7
Lennart Johansson (**LJ**)
Thomas Kaiserfeld (**TK**)
Jenny Palm (**JP**)

Sakkunniga: Hannu Hänninen (**HH**)
Ingvar Persson (**IP**)

Kanslichef: Anna Sanell (**AnS**)

Sekreterare: Johanna Swedin (**JS**)
Peter Andersson (**PA**)

1. Mötets öppnande, föredragningslista

Beslut: Föredragningslistan fastställdes och **CRB** förklarade mötet öppnat.

2. Reflektioner från ledamöter

LJ reflekterade kring terrorhandlingar i omvärlden som kan vara ett hot mot kärnavfallsavfallsanläggningar och transporter av använt kärnbränsle. Terrorhandlingar är troligtvis den största risken för ett kärnbränsleförvar på kort sikt och även för kärnkraftverk. När det gäller kärnkraft så arbetar Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) med säkerhetsfrågor. Rådet borde eventuellt ägna sig åt frågan. **CRB** föreslår att rådet belyser frågan när de träffar SSM den 12 september. Det finns delar av Svensk Kärnbränslehanterings (SKB) ansökan om att få bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle som är hemligstämplade, där ingår troligtvis dessa frågor.

HH berättar att det finns ett finskt 4-års program för oberoende forskning kring kärnavfall. Projektet omfattar 1.7 miljoner euro per år ur finska avfallsfonden. Ansökan ska vara inne i slutet av september. **HH** ska skriva en ansökan som gäller forskning om bl.a. krypning. STUK (Strålsäkerhetscentralen, den finska myndigheten) bestämmer vilka projekt som får pengar.

KH har suttit med i en utredning angående Fennovoimas planerade bygge av kärnkraftsverk i Pyhäjoki. Utredningen som gäller jordbävningshot ligger till grund för en riskanalys. Analysen granskas nu och ansökan kan inte godkännas förrän riskanalysen är godkänd.

THR undrade vad som händer om det byggs nya reaktorer i Sverige. Vad händer då med avfallet från dessa?

IP berättade att mycket av detta är reglerat i propositionen som tar upp nya reaktorer (2009/10:172, Kärnkraften - förutsättningar för generationsskifte).

3. Ersättning till ledamöter och sakkunniga

– Nytt direktiv från miljödepartementet

CRB har diskuterat ledamöternas och sakkunnigas ersättning för extra arbete med Miljödepartementet. Tidigare har ledamöter haft möjlighet att fakturera för extra arbete, nu är dessa regler ändrade (bilaga).

KH föreslår en schablonsumma för att t.ex. skriva i Klr:n. Det finns fortfarande möjlighet att få ersättning för inkomstförlust.

CRB meddelade att departementet understrukt att de nya ersättningsreglerna ska tillämpas så att de medverkar till att rådet kan uppfylla sina direktiv.

4. Kunskapslägesrapport (Klr) 2015

AnS gick igenom tidsplanen och poängterade att det är viktigt att den följs så att rapporten blir klar till februari 2015. Tidspunkten för överlämnande av Klr:n regleras i rådets direktiv.

Tidsplan

10 oktober 2014	Inlämnande av utkast till texter till kansliet
14 oktober 2014	Redovisning av utkast till texter till rådsmöte nr 5
24 november 2014	Inlämnande av slutliga texter till kansliet
3 december 2014	Godkännande av slutliga texter vid rådsmöte nr 7
December 2014	Slutlig textbearbetning av kansliet
Januari 2015	Godkännande av rapporten i rådet (telefonmöte)
Januari–början av februari	Mallning och tryckning av rapporten
Mitten av februari 2015	Överlämning av rapporten till miljöministern

Innehållsförteckning:

- **Lägesrapportering**

Beskrivning och reflektioner över årets händelser och hur de påverkar hanteringen av använt kärnbränsle och kärnavfall i Sverige. Internationella utblickar och erfarenheter från konferenser och seminarier.

Vad vet vi nu? I vilket skede är prövningsprocessen?

Författare: Kansliet, (intresserade) ledamöter

- **Kunskapsbevarande/kunskapsöverföring**

Kapitlet bygger till viss del på två projekt, OECD/NEA:s [Preservation of Records, Knowledge and Memory \(RK&M\) across Generations](#) och det av Euratoms 7e ramprogram finansierade [MoDeRn](#)

Författare: TK

- **Safeguards/Kärnämneskontroll**

Författare: CRB med input från Sophie Grape.

- **Övervakning/monitorering**

Beslut: CRB kontaktar Clas Otto Wene och Willis Forsling och hör om de är intresserade att skriva kapitlet som konsulter.

- Förslag: **Svårigheten att räkna rätt – kostnadsberäkningsmodellerna**

Beslut:

- CRB kontaktar Clas Otto Wene för att se om han är intresserad att skriva kapitlet som konsult. Input från IP och LAS.
- Om Clas Otto är intresserad av att skiva så bildar han tillsammans med IP och LAS en grupp som kommer överens om vem som ska skriva vad. IP är sammankallande i gruppen.

5. Utkast till rapport om riksdagsledamöternas kunskap i kärnavfallsfrågan

JP tackar för alla kommentarer och lägger till förslag till ändringar.

Det behövs en bakgrund och inledning.

Rapporten kommer att publiceras på rådets hemsida när den är klar.

6. Studiebesök till Wien

Kärnavfallsrådet åker till Wien tisdagen den 14 oktobers. På eftermiddagen/kvällen hålls ett rådsmöte. Onsdagen den 15 oktober träffar rådet personer från IAEAs avdelningar *Waste and Environmental Safety section* och *Division of Nuclear Installation Safety*.

7. Prövningen av kärnbränsleförvaret, yttrande i sak och huvudförhandlingar

– Rådets arbete

IP berättade vad som händer hos SSM och mark- och miljödomstolen.

Texten nedan är författad av IP (2014-08-22) i syfte att tjäna som underlag för informationen vid rådets möte

”En utgångspunkt för mark- och miljödomstolens tidsplan är att domstolens kungörelse och SSM:s kungörelse samt domstolens yttrande till regeringen och SSM:s yttrande till regeringen ska ske vid ungefär samma tidpunkt. Av särskilt intresse anser domstolen det vara att det inte skiljer allt för mycket i tid mellan SSM:s kungörelse och domstolens kungörelse (se domstolens tidsplan av den 6 augusti 2013).

I tidsplanen av den 14 mars 2014 utgick domstolen ifrån att SKB skulle ha ingett komplettering III av ansökan i juni.

Därefter (juni – oktober) skulle domstolen ha prövat frågan om de ytterligare kompletteringsbehov och om de kompletteringar som begärs av myndigheter och organisationer är av sådan karaktär att processhinder föreligger. Domstolen planerade också att hålla en muntlig förberedelse i kompletteringsdelen. Eventuellt skulle SKB föreläggas att komplettera ansökan. SSM, övriga remissmyndigheter, organisationer och sakägare skulle beredas tillfälle att yttra sig avseende SKB:s komplettering.

Med utgångspunkt i denna tidplan skulle SKB:s ansökan kunna kungöras enligt miljöbalken i oktober under förutsättning att ansökan ur formellt hänseende kunde bedömas som tillräcklig.

Den 28 april 2014 skickade Strålsäkerhetsmyndigheten ut kärnkraftsindustrins ansökan om att få bygga ett slutförvar av använt kärnbränsle på remiss till andra myndigheter och miljöorganisationer. I dagsläget finns ingen fastställd sluttid för när remissvaren måste ha kommit in. Detta beror på att SKB är försenat med den del av ansökan som rör inkapslingsanläggningen Clink. Bland annat ska en ny MKB upprättas för Clink vilket med beaktande av samrådsförfaranden etc. kan dra ut på tiden. Enligt underhandsuppgifter väntas kompletteringarna av ansökan inte komma in till SSM förrän efter nyåret 2015. Strålsäkerhetsmyndigheten återkommer, enligt uppgifter på myndighetens hemsida, med närmare besked angående svarstid på myndighetens remiss av ansökan.

Mark- och miljödomstolen avser enligt underhandsuppgift att hålla ett sammanträde med SSM för att diskutera frågan om en förlängning av domstolens tidsplan.

Min (IPs)bedömning är att domstolen, efter det att SKB kommit in med de kompletterande handlingarna, ska pröva frågan om ytterligare kompletteringsbehov etc. enligt miljöbalken i enlighet med vad som anges i den tredje punkten ovan. Först därefter kan frågan om domstolens kungörelse av ansökan bli aktuell”

Efter kungörelsen så kommer sakfrågorna att behandlas mera konkret. Rådet har redan svarat på och behandlat många saksynpunkter under kompletteringsrundan. Det är viktigt att rådet vet vilken typ av yttrande som regeringen efterfrågar. Regeringen ska inte bara bedöma de tekniska frågorna, därför bör rådet bredda sin syn på prövningen och ha en mer samhällelig syn på det hela. Rådets granskningsprocess måste vara väl förankrad hos departementet.

Det finns olika ambitionsnivåer hur rådet kan behandla ansökan:

1. där det finns expertkunskap
2. som 1 utökat med konsulter som granskar viktiga områden där rådet inte har kunskap.
3. en fullständig bedömning av ansökan

Beslut: Till rådsmötet 14 oktober skriver kansliet/IP ett kort papper med reflektioner om hur rådet ska arbeta vidare med ansökan. Det är av särskild betydelse att det klargörs vad det innebär att rådet inför det slutgiltiga regeringsbeslutet ska förse regeringen med underlag om kärnavfallsfrågans vidare sociala, politiska och kulturella sammanhang.

8. Kärnavfallsrådets kommande arbete

- Rådets arbete i förhållande till direktivet
- Ledamöters och sakkunnigas visioner

Med utgångspunkt från direktivet, vad vill rådet göra?

I relation till kommunerna.

En vision bör vara att rådet ska finnas till hands och vara en resurs för kommunerna Östhammar och Oskarshamn. Diskussion om huruvida rådet kan fungera som en kunskapspool och ledamöter kan svara på frågor inom sitt expertområde. Rådet bör ha en fortsatt kontakt med kommunerna. Om rådet, som är en myndighet, får en förfrågan så ska rådet enligt förvaltningslagen besvara förfrågan.

Låg och medelaktivt avfall

Enligt det gällande direktivet ska rådet avvecklas när regeringen har beslutat om ett slutförvar för använt kärnbränsle och högaktivt kärnavfall i Sverige. I direktivet står att rådet även ska arbeta med låg och medelaktivt avfall. Ska rådet följa denna fråga efter att regeringen beslutat om bränsleförvaret så bör direktivet skrivas om.

Information till allmänheten

Om rådet ska ta ett mer aktivt grepp och informera allmänheten så måste direktivet skrivas om eftersom detta f.n. inte ingår i rådets uppgifter och allmänheten inte tillhör rådets målgrupp. Emellertid arbetar SSM mycket med information och kommunikation till allmänheten och har en avdelning med flera informatörer/kommunikatörer som sköter detta. Ev. kan frågan tas upp i dialogen med departementet och SSM.

Övriga Informationsinsatser

- Riksdagens utredningstjänst tar fram material åt riksdagens ledamöter. Rådet kan stötta dem med information om kärnavfallsfrågor..
- Tjänstemän på departementen har en stor del i beslut om kärnavfallsärendet. Rådet bör ha en fortsatt dialog med dem.

9. Övrigt

– Rådsmöten under 2015

Beslut: Datum för 2015 års rådsmöten fastställdes till:

Rådsmöte 1: till den **26 januari, 2015.**

Rådsmöte 2: den **10-11 mars, 2015.**

Rådsmöte 3: den **12 maj, 2015.**

Rådsmöte 4: den **27 augusti 2015.**

Rådsmöte 5: den **13-14 oktober, 2015.**

Rådsmöte 6: den **1 december, 2015.**

– Träff med SSM 12 september

Kärnavfallsrådet och SSM träffas två gånger per år för att uppdatera varandra med pågående arbete och vad som är fokus för tillfället. En träff är inbokad den 12 september. Vid mötet kommer rådets roll i granskningen av SKB:s ansökan om att bygga ett förvar för använt kärnbränsle att diskuteras. Andra punkter på dagordningen är beredskap för terrorhandlingar och information till allmänheten.

– Seminarium om organisation under hösten/vintern

Förslagsvis 24 eller 26 november.

Beslut:

- Kansliet författar ett syfte med utgångspunkt från Clas Ottos text i rådets granskning av SKB:s Fud 2013.
- Kansliet tar kontakt med SKB, SSM och **CRB** med Clas Otto Wene och hör om de har möjlighet att föreläsa/inledningstala.

– Länk på till ledamöternas hemsidor

För att närmare beskriva ledamöterna och deras forskning kan en länk läggas på rådets hemsida.

Beslut: De ledamöter som önskar länka till sitt universitets hemsida från rådets hemsida e-postar länken till Johanna.

– Träff om kopparkorrosion 11/6 2014

HH rapporterade från mötet.

Den 11 juni 2014 anordnade Kärnavfallsrådet ett möte med några av de forskare som arbetar med kopparkorrosionsforskning i Sverige. Syftet med mötet var att skapa förutsättningar för en konstruktiv dialog omkring korrosion av koppar i olika akvatiska miljöer.

Närvarande vid mötet var:

Kärnavfallsrådet: **CRB, HH, Willis Forsling och PA.**

Uppsala Universitet: Mats Boman, Mikael Ottosson och Rolf Berger.

KTH: Peter Szakálos och Christofer Leygraf

– Kommande publikationer

Översättning av rådets granskning av SKB:s Fud-program 2013 och rapporten från 2013 års symposium om de tekniska barriärerna kommer inom kort att publiceras på rådets hemsida.

Översättningen av Fud-granskningen kommer även att tryckas i mindre upplaga.

– Studiebesök Oskarhamn

SKB har meddelat att Kärnavfallsrådet är välkommet på studiebesök i Clab och Äspö-laboratoriet.

– Letter of support

Frågan om letter of support kom upp och att det finns principfrågor kring att göra sådana. En av förutsättningarna är att rådet får möjlighet att läsa och bedöma forskningsförslaget.

Rådets verksamhet 2014

Rådsmöte 5 (Studiebesök) 14-16 oktober

Rådsmöte 6 3 december

Övriga viktiga datum

15-17 september

Konferens i Verdun, Frankrike, "[Constructing Memory](#)"

25-26 september

[Symposium i Köln: Key topics on deep geological disposal](#)

Rådsmöten 2015

Rådsmöte 1: **26 januari, 2015.**

Rådsmöte 2: **10-11 mars, 2015.**

Rådsmöte 3: **12 maj, 2015.**

Rådsmöte 4: **27 augusti 2015.**

Rådsmöte 5: **13-14 oktober, 2015.**

Rådsmöte 6: **1 december, 2015.**

Justeras:

Carl Reinhold Bråkenhielm
Ordförande

Vid protokollet:

Johanna Swedin

Peter Andersson
Sekreterare

2014-08-28

Sammanträde nr 4/2014
Bilaga**Ersättning till ledamöter och sakkunniga i Kärnavfallsrådet**

Ersättning till ledamöter, sakkunniga och experter i kommittéer bestäms i Kommittéförordningen (1998:1474). För Kärnavfallsrådets ledamöter och sakkunniga får även ersättning enligt särskilt beslut. Den 9 maj 2014 togs ett nytt beslut som gäller ersättningsnivåer för ersättning enligt 27 §. Förändringen innebär inte någon förändring av ersättningen motsvarande dagarvode (26 §). Ledamöter och sakkunniga behåller alltså ersättningen om 1 000 kronor per månad.

*Bestämmelser i Kommittéförordningen 26–30 §§***Dagarvode**

26 § Andra ledamöter än ordföranden får dagarvode med 350 kronor per sammanträdesdag. Detsamma gäller sakkunniga och experter. Dagarvode får bara den som är närvarande vid sammanträdet, om det inte finns särskilda skäl för något annat.

Ersättning för extra arbete

27 § Den som utför extra arbete kan få skälig ersättning utöver dagarvode.

Ersättning för inkomstförlust

28 § Ersättning för inkomstförlust enligt 29 och 30 §§ lämnas utöver dagarvode och ersättning för extra arbete.

29 § Den som på grund av sitt kommittéuppdrag går miste om avlöningsförmåner har rätt till ersättning med motsvarande belopp.

30 § Den som på grund av sitt kommittéuppdrag går miste om inkomster som egenföretagare har rätt till ersättning med högst det belopp per sammanträdesdag som motsvarar den sjukpenninggrundande inkomst, delad med 365, som är fastställd för egenföretagaren enligt 25 och 26 kap. socialförsäkringsbalken. Förordning (2010:1704).

Nuvarande ersättningsformer för Kärnavfallsrådets ledamöter och sakkunniga

26 § kommittéförordningen tillämpas inte. Dagarvode om 350 kronor per sammanträdesdag utbetalas inte. I stället erhåller ledamöter och sakkunniga 1 000 kronor per månad. Bakgrunden är att KASAM:s ledamöter fick en månadsersättning på 1 000 kronor per månad som en kompensation för dagarvode på 350 kronor per sammanträdesdag samt ersättning för extra arbete som t.ex. medverkan i externa seminarier och möten.

27 § *Ersättning för extra arbete* tillämpas genom att skälig ersättning utöver det fasta arvode på 1 000 kronor per månad vid specifika behov kan utbetalas.

28-30 § *Ersättning för inkomstförlust* utöver dagarvode och ersättning för extra arbete tillämpas *inte*.

Riktlinjer för tillämpning av 27 § Ersättning för extra arbete

Tillämpning av 27 § för specifika uppgifter:

- Arbete med framtagande av kunskapslägesrapporter, som ska redovisas till regeringen varje år. En grov uppskattning av arbetsvolym som här är aktuell är ca 6 kapitelansvariga ledamöter som lägger ned ca 2 v. heltid vardera.
- Arbete med granskning av SKB:s FUD-program (Forsknings- Utvecklings- och Demonstration) som ska redovisas till regeringen vart tredje år. En grov uppskattning av arbetsvolym som här är aktuell är ca 6 kapitelansvariga ledamöter som lägger ned ca 2 v heltid vardera.
- Rapporter och motsvarande som bedöms lämpliga med avseende på SKB:s ansökningar.

Nytt beslut om ersättning

Den 9 maj 2014 beslutade chefen för Miljödepartementet, statsrådet Lena Ek, om ersättning till ledamöter och sakkunniga i Kärnavfallsrådet (M2013/1095/S) enligt följande:

Regeringskansliet överlåter åt ordföranden i Kärnavfallsrådet (M 1992:A) att besluta om skälig ersättning utöver dagarvodet till andra medverkande i kommittén för utfört extra arbete enligt 27 § kommittéförordningen (1998:1474).

Ersättningen får uppgå till högst 2 000 kronor för varje utfört arbete och högst 4 000 kronor per månad.

Frågan om ersättning prövas av ordföranden efter ansökan. Ansökan ska beredas med Miljödepartementet (Kemikalieenheten). Ett beslut om ersättning ska motiveras.